№ ბინ.
№ წიგნ 9845.

თეატრი და ცხოვრება

სათეატრო სალიტერ. ჟურნალი

განცხადების ფასი: პწკ ოი პეტიტით 70 კ.

№ 16 1917	ფასი	წელიწადი მეხუთე
კვირა აპრილის 16	15 კ.	გამოცემისა

მზის მოლოდინში

1

გათავდა ბრძოლა! დამარცხდა მტერი!
განთავისუფლდა რუსეთის ერი!

2

საქართველოსაც ეცვალა ფერი;
ახლოა, ახლოა მზე მშვენიერი!

3

თმენა არ მყოფნის!
გრძნობა მჩქეფარებს!
მზის შესახვედრად სივრცეს გავცქერი!
აღმოსავლეთი წითლად ელვარებს,—
გული მღელვარებს!
თენდება!.. ვმღერი!..

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მოქალაქენო! მხარი მიეცით ახალ მთავრობას და ზურგი გაუმაგრეთ. გაუმარჯოს დამფუძნებელ კრებას!

ამხანაგებო!

დამფუძნებელ კრებას უნდა მოსთხოვოთ საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია!

ისევ ავტონომიის შესახებ

საქართველოს ტერიტორიალურ ავტონომიას თვით ჩვენს ამხანაგებში ბევრი ჰყავს მომხრე, მაგრამ ზოგი მათგანის შეხედულებით დღევანდელს პირობებში ავტონომიის წამოყენება ნაადრევია.

ყველა ეს პირობები ჩვენ შეგვიძლია გავყოთ ორ ნაწილათ: ერთ მხარეზე მოექცევა საზოგადო პირობები, რომლებშიაც მთელი რუსეთის ცხოვრება და რევოლუცია სწარმოებს; მეორეზე კერძო ანუ ადგილობრივი პირობები.

ბევრსა ჰგონია, თუ კი რუსეთში დემოკრატიული რესპუბლიკა დამყარდა, ეროვნული საკითხიც გადაწყდება და ამიტომ ჩვენ მთელი ჩვენი ძალღონით ხელი უნდა შევუწყოთ რევოლუციის გამარჯვებას, კერძო მოთხოვნილებანი კი აღარ უნდა წამოვაყენოთო.

თავისთავათ ცხადია, რომ ყველა ჯგუფმა, ყველა პარტიამ, ყოველმა ჩვენგანმა ხელი უნდა შეუწყოს უწინარეს ყოვლისა რევოლუციის გამარჯვებას, რადგანაც ამას გაცილებით მეტი მნიშვნელობა აქვს, ვიდრე საქართველოს ტერიტორიალურ ავტონომიას.

მაგრამ არ უნდა გვავიწყდებოდეს, რომ რევოლიუციის გამარჯვება სრულებითაც არ ნიშნავს ამავე დროს ეროვნული კითხვის გადაჭრას.

ეჭვს გარეშეა რევოლუცია საბოლოოთ გაიმარჯვებს და რუსეთში დემოკრატიული რესპუბლიკა დამყარდება; მაგრამ შესაძლებელია ეროვნული საკითხი ისევ იმ მდგომარეობაში დარჩეს, როგორშიაც დღეს იმყოფება და ჩვენ არავითარი ავტონომია არ მივიღოთ.

რევოლუცია სწყვეტავს საზოგადო კითხვებს, ამყარებს ახალ მართვა-გამგეობას მთელს სახემწიფოში, ახალს კანონებს, ახალ უფლებას; ეროვნული კითხვის გადასაწყვეტად კი ის მხოლოდ ნიადაგსა ჰქმნის.

რევოლიუციის დუღილში ყოველ პატარა ერს უფლება და საშუალება ეძლევა, ზოგად კითხვებთან ერთად კერძო ეროვნული საკითხიც ასე თუ ისე გადასჭრას.

ამიტომ ჩვენ თუ დღესვე არ შევთანხმდით ეროვნულ საკითხში და საერთო ეროვნული გეგმა არ წარვადგინეთ დამფუძნებელი კრების წინაშე, დამფუძნებელი კრება თავისთავად ჩვენ არასფერს არ მოგვცემს. რუსეთში რესპუბლიკა დამყარდება; ჩვენ მივიღებთ ყველა სამოქალაქო უფლებას და ამავე დროს ისეთივე ხანგრძლივი და სასტიკი ბრძოლა დაგვჭირდება ავტონომიის მოსაპოებლად, როგორიც დღეს ირლანდიაშია.

აი ამიტომაც, თუ არ გვინდა ჩავვარდეთ იმგვარ მდგომარეობაში, როგორშიაც ირლანდია იმყოფება, თუ არ გვინდა, მთელი ჩვენი ძალღონე ორმოც-სამოცი წლის განმავლობაში ავტონომიის მოპოვებას შევალიოთ დემოკრატიულ რუსეთში, სწორედ დღესვე უნდა შეთანხმდენ ჩვენში ყველა პარტიები და შეიმუშაონ საერთო ეროვნული გეგმა.

ამ გვარ შეთანხმებას ითხოვს გონება, მას ეწინააღმდეგება გრძნობა. გრძნობა შეიძლება კარგი იარაღი იყოს საპირადო კითხვებში, პირადი თავმოყვარეობის საქმეში, მაგრამ დიდმნიშვნელოვანი საერო კითხვების

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კადაჭრის დროს გრძნობა უნდა უარვყოთ და მივენდოთ მხოლოდ გონიერებას.

რუსეთში სოციალისტრევოლუციონერებს და სოციალდემოკრატებს ისევე სძულდათ ერთმანეთი, როგორც ჩვენში სოციალდემოკრატებსა და ფედერალისტებს.

მათ შორის გრძნობა იმდენათვე იყო გამწვავებული, რამდენათაც ჩვენს შორის. მიუხედევათ ამისა სოციალისტრევოლუციონერების კონფერენციამ უარჰყო გრძნობის გზა და დაადგინა: ჩვენ უნდა შევუერთდეთ სოციალდემოკრატებს და ერთი ძლიერი პარტია შევქნათო.

აი მეტათ ძლიერ იშვიათის გონივრული გარდაწყვეტილება, რომლის წინაშეც ყოველმა ჩვენგანმა ქედი უნდა მოიხაროს.

მთელი პარტია თავისი ხელით, თავისი ნებით საკუთარ სახელსა შლის და უერთდება მეორე პარტიას, რადგანაც ამას ითხოვს მთელი რუსეთის დემოკრატიის კეთილდღეობა.

ჩვენ კი მარტო შეთანხმება ვერ მოგვიხერხებია მხოლოდ ერთ კითხვაში.

ამ შეთანხმებას გონება დაჟინებით ითხოვს, გრძნობა ეწინააღმდეგება მას და ჩვენ უნდა გადავლახოთ გრძნობის საზღვრები.

თუ ვერ გადავლახეთ, თუ დიადი ისტორიული მომენტის წინაშე საბრალო კაცუნებათ დავრჩით, სირცხვილი ჩვენ და მხოლოდ ჩვენ!

გრძნობა ჩვენ შორის განყენებულ მსჯელობას ან პროგრამას კი არ გაუმწვავებია, ის გაამწვავა პრაქტიკულმა მოღვაწეობამ, ჩვენებურმა საქმიანობამ.

ჩვენ წარმოვადგენთ პატარა საზოგადოებას, სულ გვაქვს რამდენიმე კულტურული დაწესებულება, რომლის გარშემოც ბრძოლაა მუდამ ატეხილი. თუ ერთმა პარტიამ მოიკალათა შიგ, მეორის წევრებს შიგ ცხვირს აღარ შეაყოფინებს. რაიმე ადგილი რომ გინდოდეთ უსათუოთ პარტიული პატენტია საჭირო.

სამართლიანობა მოითხოვს, აღვნიშნო, რომ ამ ხრივ ყველაზე მეტი ცოდვა და ბრალი ფედერალისტებს მიუძღვით.

ყოველივე ამან გრძნობა აშალა, სიძულვილი დასთესა, მტრობა ჩამოაგდო მაგრამ ყოველივე ეს დროებით უნდა დავივიწყოთ და ეროვნულ საკითხში შევთანხმდეთ, თორემ ჩავიდენთ საშინელ ცოდვას, რომელსაც ისტორია არასოდეს არ გვაპატიებს და ჩვენს სახელს შეარცხვენს, შეაჩვენებს.

ეროვნული საკითხის წამოყენება რომ ხელს არ უშლის რევოლუციის განვითარებას და გამარჯვებას, ამის შესახებ სხვა წერილებშიაც გამომითქვამს ჩემი მოსაზრებანი.

ყოველი ნაბიჯი თავისუფლებისაკენ გადადგმული, ყოველი გაფართოება თავისუფლებისა რევოლუციას კი არ ასუსტებს, არამედ სიმტკიცეს აძლევს.

დარჩა მეორე საკითხი—ადგილობრივი პირობები.

საქართველოში სცხოვრობენ სომხები, რუსები, თათრები.

როგორ შეჰხედავენ ისინი ჩვენს ავტონომიას?

დემოკრატიულ ნაწილს ამ ერებისას ჩვენი ავტონომიის წინააღმდეგ არაფერი არ ექნება და საჭიროა ამიტომ მათთან მოლაპარაკების გამართვა, მათთან შეთანხმება.

სომხის მსხვილი ბურჟუაზია, რუსი მოხელეები, თათრების ბეგებიც ჩვენი ავტონომიის წინააღმდეგნი იქნებიან.

მაგრამ ამ ერების დემოკრატიის თანხმობით და ჩვენი შინაური შეთანხმებით განმტკიცებულებმა ჩვენ უნდა გადავლახოთ ყოვლგვარი წინააღმდეგობა.

ეჭვს გარეშეა, შავრაზმული აგიტაცია იქნება ადგილობრივ ჯარში. ქართველებს გამოყოფა უნდა, საკუთარი მეფეო, მაგრამ ამგვარ შავრაზმულ აგიტაციას უნდა გაუმკლავდენ ქართველი ჯარისკაცები. მათ უნდა აუხილონ თვალები ამხანაგ რუსებსა და დაანახონ, რომ ავტონომია ნიშნავს მხოლოთ ადგილობრივი საქმეების მართვა-გამგეობას რუსეთის მფარველობის ქვეშ და მეტს არაფერს.

თუ დამონებული, ფეხქვეშ გათელილი საქართველო მაინც მუდამ ერთგული იყო

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რუსეთისა და გაპირვნების დროს არა თუ არ ულალატნია მისთვის, სისხლი არ დაუშურებია, ავტონომიური საქართველო კიდევ უფრო ერთგული იქნება და კიდევ მეტათ შეიყვარებს რუსეთსა და რუსის ხალხს.

ეს კარგათ უნდა გითვალისწინონ ჩვენმა ჯარისკაცებმა და განუმარტონ შეკითხვის დროს თავის რუს ამხანაგებს.

არასოდეს არ დადგება ისეთი დრო, რომ საქართველოს ტერიტორიალურ ავტონომიას მოწინააღმდეგე არა ჰყავდეს; არასოდეს არ დადგება ისეთი დრო, რომ ეს ავტონომია თავისთავათ ჩაგვარდეს პირში.

მეორეს მხრით ძვირათ მოგვეცემა ასეთი შემთხვევა ავტონომიის მოსაპოვებლათ, როგორც ღღეს.

მაშასადამე უკუვაგდოთ შიში, მორიდება, გაუბედობა, გაბუტრებული გრძნობა, შეეთანხმდეთ, დგანებოთ ლაპარაკს თავი და შეუფდგეთ საქმეს.

*
* *

გუშინ დახსნა გაზაფხულმა
შეკვრნდენ ტყეეობასა,
მინდვრებსა და მთა-გორებში
იხდიან დიდ დღეობასა.

დაგეშლილი ყვავ ყორნები
აღარსად არ ტრიალებენ,
შემწყვდეულან ჯუხებში
და მშარე ხმით წრიალებენ.

ნაღვლიანად დაჰყურებენ
დანებსა და სალესავებს,
ხვეებისათვის გამზადებულს
სთ ვაზობენ თავთან თავებს.

უმნაკოთა სისხლის ტბაში
აღარ სცურავს მათი ნავი,
სვავსაც ფრთები დ ეურია
და გამხდარა გულსაკლ ეი...

შეკვრნდენს რომ აკრიალ
მოწითანო ლის ფერა,
არ გიგონოთ შეკრულ სისხლის
ან ნაფლეთი ან ანაკერი.

თუ რამ ჰკონდათ მოიშორეს,
სვავთა ცრემლით გაიბანეს,
არც ერთს ღანა არ აღირსეს,
სიკვდილს ისე დამგვანეს.

და იმათ-კი გაზაფხულმა
გულზე ვარდი დაკერა,
წყლმა შემოტრიალა
უკუ მსრბოლი ბედის წერა.

უთხრა: ნუღარ გეშინიათ
ყვავ-ყორნების ამის იქით,
შვება ლხენის სადღეგრძელო
გამოსცალეთ ბრალის ჭიქით.

რა კარგი ხარ გაზაფხულო,
გულ სავსე და სულით გრძელო,
შეაერდნებთან ერთადა მსურს
შეესვა შენიმც სადღეგრძელო.

შიო მღვიმელი

ტუსაღის ნაამბობი

მეძინა, მგრამ ძილშიც ვერ მომესვენა... რაღაც საშინელი ღამე იყო, საშინელი!..

ექვსი თვის ციხეში მჯდომს ბევრი ტანჯვა გამომვლო, მაგრამ ასეთი არასოდეს.. გული მიწუხდა, ველარ ვდგებოდი, თავ-ბრუ მესხმოდა... ბნელოდა, მაგრამ სიბნელესაც გული ერეოდა, რაღაც ირეოდა, ფითრდებოდა. თურმე სინათლის მოახლოვებას გრძნობდა და იოენთებოდა. ამ არეულ ტანჯვაში მეც ვიტანჯებოდი, ვწვალობდი, ვწუხდი...

ის იყო უნდა მეყვირნა, რომ უცებ ეს შავად შემოკეარტლული კედლები დაიბზარა, გაბზარულებში ამომავალი მზის სხივები ჩარჩქოლ-ცქრიალით შემოიპარა ჩემს სარკმელში...

წყვდიადმა მწარედ ჩაიკვნესა და სადღაც კუნჭულებში ჩაეცა... ჩემი სარკმელი განათდა, ჩემი სარკმელი გაშუქდა...

გარედან სიცოცხლის სიმღერა მომესმა..,

ერთს წუთს მეც გამოვცოცხლდი და მაშინ, მაშინ მთლად ალტაციებული, მთლად გახარებული, სიხარულით ღაღსილი ზეზე წამოვარდი და... დახავსებულმა კედლებმაც დაიგრილა...

შეკვრთი და გამომეღვიძა...

ჩემი საყნის კარებს ღღებდენ. მე გამოუ ეკვეი-გაშტერებული შეეცქერიდი კარებს... სიზმარი მეგონა... მაგრამ უცებ კარები გაიღო და ნაამხანაგარი გიორგი გამოჩნდა:

ეროვნული ბიბლიოთეკა

— ამხანაგო, ქრისტე ადსდგა! მოამაბახა მან და გიეკვით მომვარდა... მე გახარებული ზეზე წამოვარდი და ერომანეთს ჩავეკონენთ...

კოლია გარიკული

მოწოდება

ვალ. გუნიას საიუბილეო კომიტეტმა ასეთი მოწოდება დაუგზავნა სხვა და სხვა დაწესებულებათა და კერძო პირებს.

პატივცემულო მოქალაქე!

დაბადა დღეანდელი მოამტერი.

რუსეთმა მტკიცე ხელით მაჯდა ასურიანდა თავიანუფლების ღიროში და სხვათა შორის ზედ წაუწერა: „ერთგულებათა თავისუფლებაა!

საქართველო კი დიდი ხანია მწუხარეობს მისი დაობრკულნელი უფლებათა აღდგენისა. მისი თავისუფლების დღეც ეხლა დგება.

ამიტომ ეთვალი ქართველი მოქალაქის მოვალეობა დაიხმე კანონელად და მრავალფერი შეიქმნა. სწორედ ისი თვალი უნდა კანონიმაბა და ასი ეფერი კანონისხსა“ სახოგადოებამ თავის მოგალეობათა პირნათელად აღასრულებელად და ამ მოგალეობათა შორის არ უნდა დაიგიწყოს ისინიც, რომელთაც შეგნებულისა და თვალმიდებულის ერთგულ-კეთილ-ეულის მეშობით ნაადგი მოეშესაგს ღღეანდელს ჩვენს კანონეასეულებას ხანს.

ერთი ასეთი პირიგენებათაგანი — დაუღრეტელი მებრძოლი და კეთილეული მოდგაწე არის

ვალერიან ლეონის ძე გუნია.

იგი ერთი ღვალ-ბოძთაგანია ქართველის თეატრისა, მოიერდებელი და პირეუოენელი ეეერნალისტი, ფეს-ადეგებელი სახოგადო მოდგაწე.

ღიდია და ბრავალეგანი ვალერიან გუნიას ღვაწლი სამშობლოს წინაშე:

იგი თუ ერთის ხელით სპეარი და ღრეზედ მოსწრებულ ბეეერებსა სწერს, მეორეს ხელით სახალხო, ეეეელსოფეის ხელმეისწეედამ გამოეეემეს ეეეეეეს; თუ სეეანზედ როეეეს და ბასეეეეეე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

და შემოწერილებანი უნდა გამოგზავნოს ქვემოდ აღნიშნულის მისამართით:

Тифлисъ, почтовый ящ. № 38 Казначею Турашвили Абраму Ильичу.

გლეხის დარდი

(ზაგარ კაკაბაძემ. ქიზიყში, მარზანში ჩაწერილი)

ოღროს ფირი უტკბე არის
გლეხის ტანჯულ ცხოვრებაზე.
ჩემს დარდს გეტყვით, რაც გადამხდა,
როს მთავრობის მიველ კარზე.

—

ჯერ ვიწვევ მამასახლისს,
ქათმების რომ იცის გემო,
დანახვამდის მომაძახა:
„რა მოგაქვსო ფორე ჩემო?“
ხელცარიელი შევჩივლე,
ყოფა თუ რამ გამიპირა.
მან კი უცებ შემაბრუნა
და პანღური გამიპირა...

—

სოფლის მწერალს მივაკელიე,
იმ მეკითხეს ყოველ საქმის,
კოლოფს ჭკუის და მთავრობის
ყოველ აზრის, ყოველ ნათქმის.
მკითხა: ფორე, გტანჯავს ბედი?
შენ სნეული, მე მკურნალი.
ჯორის ნალს *) თუ მომცემ ერთ-ორს,
მე ვიცი შენი წამალი!“
ჯორის ნალი მე არ მქონდა,
არ მყოლია რადგან ჯორი,
ეს იწყინა,—„რათ მაცდენო!
და გამაწნა სილა ორი...

—

ნაიბისკენ **) გავიქეცი,
გადვუკოცნე მუხლი, ჩექმა.
მარა ისე შემომხედა,
რომ მეგონა დამკრა მეხმა.
ბოლოს ძალა მოვიკრიბე,
მოგუყვეი ჩემი ჭირი...
შემომბღვერია. „კარგი, მესმის,
მე საწყლების გასაპირი?

ხოლო ერთი მითხარ, ფორე,
გეყოლება უშობელი?“
არა მეთქი, როგორც ვუთხარ,
ყრონტში მტაცა უცებ ხელი,
და მისს მჯიღთა სიმწრის ძალა
ახლაც მახსოვს მაშინდელი!

—

მერე ჩვენს მუდირს ***) მივმართე,
და შევჩივლე ვით ღმერთს მხოლოს.
ყურიც არ უთხოვებია,
მარა მკვახეთ მკითხა ბოლოს:
„ძროხა თუ გყავს, ან კამეჩი,
მთელ ზაფხულსა რომ იწველოს?“
არა თქო, ვერ გავუბედე,
მან არც ჭის თქმა დამაცალა...
ჯიხი მთუთქა თავში ისე,
რომ ტყავი გადამაცალა!

—

სიმწარისგან მთელი ძალა
მოვიკრიბე ჩემი ნების,
ფაშას კარზე ავეტუზე
რიცხვთა შორის მომჩიენების,
მეც მიმიღო, მოპასმინა.
ბძანა: „გადგასახლებო,
გლეხები სულ მაბეზღარობთ,
აი, თქვე ყიამყრალებო!“
არ მოვეშვი, მოვახსენე—
„ზვითი ღმერთი, ქვეითი თქვენა,
ან მიბოძეთ სამართალი,
ან მომპერით მე მარჯვენა!
ერთობ შემშყარა,—გაწყრომაში
არ ყოფილა თურმე ხამი.
ბიკმაც ნება აურულა—
ჩამამტვრია კბილი სამი!

ილია ჭყონია.

უკრაინა

(რუსული პრესიდან)

მეტად ურაკლისდეს ამბავს კიდმოგვეტემს ბაზ. „უტრო როსსია“ (№ 85): „რუსეთის ერთ-ეულებთა შორის,—ამბობს უკრაინელთა საზოგადო კრებაზე ცნობილი ისტორიკოსი ნ. ბ. ვასილენკო,—ებრალების კარგა ეველაზედ უფრო

*) ე. ი. ვერცხლის მანათინი.

**) ძველთა პრისტავს ერქვა.

***) მუდირი—მაზრის უფროსი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შეგიწოდებული, ეფუძნება—ეკრიდი ვიკეგით ჩვენ—უკრინელები... სტოდაბინი ხომ ჩრდილად მოსმობის ეგვიპარეზდ... მეტად ხეკეიერეული, რომ ტიტოსი ეკდაგზნიან.

„ეს ეკდეკეენეულ მოაგრობის ბიდიტეკ ერთი მეუს ეკრეგენილი ხალხის ხედნი იეო; ეს ეკრტიდეზდინ მიიეკენეს ქეკეენს, რომ ჩვენს ახალგეზდათ შორის სპეპრტეული ეზრეეიც კი ალიაზდ... მაკრამ ადეკენეკენდ რეეფალიეიან ოფალსანნონდ ეეს ეკეკეა ჩვენი ხალხის ასეთი ეარ სასეეენეული ფეკრი“...

მოკალაქე ეასიადენეის ეზრი, როკორც სიზეკეკდ მიდეკენეა, ასეთია: მეს სწკამს, რომ ეკეეიეეა სიზეკეკეკდ ეეკეეიეეა ეკეეიეეა ეკეეიეეა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ვალ გუნია 35 წ. მოღვაწეობის შესრულების გამო

(დღესასწაული კაბინეტობა აპრილის 29)

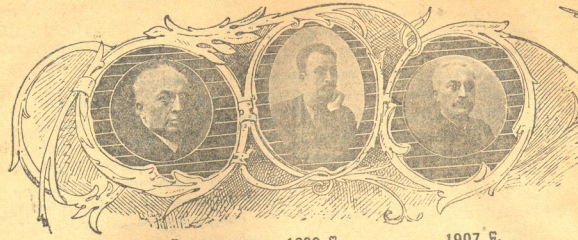

1915 წ. 1890 წ. 1907 წ.

ლექსი

ჩაწერილი ქართველ მაჰმადიან ხასან გელიაძის მიერ **)

ქალო თავადო, ერქვალო, ხელმწიფის მოედნისებრო
თავზე ნაწნავი ლამაზი, ოქროს სირმებისებრო,
იქით და აქეთ წარბები, ზღვაში გველეშაპისებრო,
აქეთ და იქით თვალები, შუქურ ვარსკვლავისაებრო,
იქით და აქეთ ყურები, გაშლილი ვარდებისებრო,
აქეთ და იქით ლოყები, ყირმიზის ვარდებისებრო,
ზედ რომ ცხვირი მოსხმული კართოფილის სანთლისებრო,
მაზედ ტუჩები ლამაზი, ლამაზ გულიაღლისებრო; *)
შიგ კბილები ამოსული საწერათ სად ფისებრო,
შიგ რომ ენა დაგიგორავს — რიონში კალმახისებრო,
ყელო ასული სწორად ხარ, გაზრდილი ალვის ხისებრო,
იქით და აქეთ მკლავები, ჩამოქნილ კელაპტრისებრო,
ხელებო — ვერცხლის წკეპლები, თითები მთორახისებრო,
იქეთ და აქეთ მკერდები, ჩანგურის ალყებისებრო,
იქეთ და იქეთ ძუძუნი, ყირმიზის ვაშლებისებრო,
ქვევით მუცელო ლამაზო, მინდვრის ყაყაჩოისებრო,
ზედ რომ ჭიპი ამოსული ცისკრის ვარსკვლავისებრო)
— — — —

შალვა დადიანი.

გუშინდელნი

კომედია 3 მოქმედებით შალვა დადიანისა*).

მოქმედნი:

მალხაზ პინტერიშა, მამასახლისი.
კეკელა, მისი ცოლი.
აგრაფინა
ადიკო } ამისთა შვილები.
პაპუნა პინტერიშაძე, მაჯასხლის ბიძა.
ჯიბო კვანტრიშვილი, მამასახლისის მოწიანაღმდგენელ.
დათია, ამისი მომხრე.
თავადი კოწია.
მისი კნეინა.
ფაცია, მათი შვილი.
კარლო ყაყუტაძე.
გენერალი ბუზდოსანი.
კნ ჩიტუნია.
„ფოფოლდა“.
მაზრის უფროსი.
პრისტავი ჩალიანი.
თ-დი გორგასლანი
ჯაბეი ქილორდავა } **„სტრაფნეკები“**
სტუმრები, გლეხები. მსახურნი.

მოქმედება სწარმოებს ჩვენში, ჩვენ რდს.

მოქმედება პირველი.

მამასახლისის ოდის აივანი. ზაფხულია. კეკლუცი სანახობა. მოები. მოშორებით ძველი ციხ ს ნანგრევი. უფრო ახლოს მოსჩანს ორ-ოთხოფიანი კიბეჩამონგრეული სასწავლებელი და გუმბათ-გადმოტარეული ეკლესია. აივანზე იქით-აქეთ კუთხეებში ხალინა გადფარებული ტახტი დგას. შუაზე დიდი, სასადილო მაგიდა, ზედ მუშამბა აქვს გადფარებული. მაგიდის ზემოთ, ჭერში ჩვეულებრივი, შუშის ფ ნარი ჩამოკიდებული, შიგ ნავთის ლამპარია შედგმული. ირგვლივ მაგიდას-კი სელის სკამები ულაგია.

ა

კეკელა, პაპუნა (მაგიდის უსხედან)

პაპუნა. ჰო და არ ვარგა, შენ არ მოგიკვდე, არ ვარგა ასე. რამდენჯერ უთხარი, რომ არ დეიჯერა?

კეკელა. ეჰ, თავის ნათქვამი კაცია ჩემი მალხაზი. აქამდი რავა ვერ გეიგე, ბეჩა პაპუნა.

პაპ. გეკვიგე რა?.. როცა სოფელი მამასახლისათ ირჩევდა, იმიტომ გადავდევით ყველამ თავი, რომ ეს პირველი მაგალითი იყო — ასე თუ ისე ნასტავლი კაცი მამასახლათ დაგვიყენებინა...

კეკ. ნეტარ, შენის კარგა ყოფ'ით, სულაც არ ამოგერჩიათ... უსიამოვნობის მეტი რა შეხვედა.

პაპ. საზოგადოების სამსახური ეგეთია, ქალო... ვინმე მომდურავი რომ არ დაგრჩეს არ შეიძლება, მაგრამ...

კეკ. ეჰ, გენაცვალე!.. აქ არის და ეს კვანტრიშვილები მოიმდურა, მოიმდურა... სოფელი ორათ არის გაყოფილი. ზოგი ჩემ ქმარს მეხრობა და ზოგი კვანტრიშვილებს... ახლა კიდე მთავრობაც ცუდი თვალით უცქერის...

პაპ. არა, მაგისი არ მეშინია. ჩემი მალხაზი მეტად ჭკუიანი კაცია, ნასტავლიც არის და მთავრობასთან იცის რავარც მეიქცეს, მ გრამ მე გულს ის მტკენს, რომ აქამდის ... ა იქნა და ვერც ამ ეკლესიის განახლება მოახერხა, ვერც ამ უბედური სასწავლებლის გადაწყვეტა რამე... გადავყვევით, ბატონო!.. შენი თქმის არ იყოს, სოფელი ერთი მეორეს შეჯახებული ვართ...

კეკ. შენი ბრალიც კია, პაპუნა ჩემო... რომ გადეიკიდე იმ კვანტრიშვილებს... იქნება, სასწ ვლებელს ვერ დაგანგებთო...

პაპ. ერიჰა... ახირებული ხარ, კეკ' არ მომიკვდეს... ცხვირის წინ, ეზოში სასწავლელი გვქონდა და ახლა რაცხა, სოფელ განაპირას, კვანტრიშვილებს უნდა დავაგ'ვ.

კეკ. არ დაანგებეთ, ბატონო და ეი... არის აგერ კიბე ჩამომტვრეული და სახურავ გადახდილი...

პაპ. ჰო და მაგას ვემდურით შენ ქმარს, მამასახლისი კაცია... გავლენა უშველებელი აქვს... არ იქნა და მთავრობას ვერ მოახერხებინა, რომ სასწავლებელი ჩვენთვის დეეტოვებია...

---

*) ეს პიესა დაწერილია 1917 წლის იანვარში და პირველად წარმოდგენილია ავტორის სბენეფისოდ 12 თებერვალს ქ. ბაკის სცენაზე „ხსნოგადი სამის“ სათაურით, რადგან პიესა მაშინდელ ცენზურაში გატარებული არ იყო. რედაქცია.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კეკ. იქამდე მიიყვანეთ საქმე, რომ ახლა, მგონია, თვითონ სოფელსაც აღარ უნდა სასწავლებელი... საცა უნდათ იქ წეიღონო.

პაპ. რას ამბობ, ჩემო რძალო! ჩვენი სოფელი იტყვის სტავლა არ გვინდაო? ვაი დედასა! ერთ დროს ჩვენი სოფლისთანა მოწინავე სოფელი არც კი იყო ამ მხარეზე. აბა ერთი ჩამოთვალე ჩვენიდენი ნასტავლი ახალგაზრდობა რომელ სოფელს ყავს?

კეკ. ნასტავლი თვარა!.. ეგერ კარლო ყაყუტაძე რომაა, იმისთანა თუ გვეყოლა, აგვაშენებს...

პეპ. ოჰ, ის შე კაცო, ცოციალისტია, ვინ არ იცის მისი ამბავი...

კეკ. ჩამობძანებულა ახლა და კიდევ აგვიმტუტებს სოფელს...

პაპ. არა! ახლა ძალიან მოთოკილია თურმე.

კეკ. ნეტაი, სულ გოუნთავისუფლებიათ?

პაპ. სულ. ახლა აღარაფერი ეხება თურმე. მაგრამ მე მაგისთანებზე არ ვამბობ. ეგერ სოფოს შვილი... იცი, მალე მიროვი სუდიათ დანიშნავენ თურმე. ელიზბარის ვაჟი კარგა ხანია ნატარიუსია. ლადიმერი ხომ რამდენი წელიწადია „სუდებნი პრისტავათ" არი... რომელი ერთი ჩამოვთვალო... დაწინაურებული ახალგაზრდები გვყავს... ახლა კიდე ჩვენი საერთო იმედი, შენი ვაჟიც მოგვემატა. მართლა, რაც ჩამევიდა ჯერ კი არ მინახავს... რავარია?

კეკ. ენაცვალოს იმას დედა. რა უჭირს, კარგათ არის, მაგრამ იცი, პაპუნა? თითქოს ასიათი სულ გამოცვლილია...

პაპ. შე დალოცვილო, ორი წელიწადი ჩამოსულა კაცი... ზაფხულიც იქ, რუსეთი გაატარა... და დავაჟკაცდებოდა, გამეიცვლებოდა.

კეკ. რა ვიცი, გენაცვალე. უწინ იყო და გიმნაზია რომ დაასრულა, სულ იმ წიგნებს ჩასჩიჩინებდა, თავს ზეით არ იღებდა და თუ ვინმესთან წევიდოდა, ისევ იმ შეჩვენებულ კარლო ყაყუტაძესთან მიდიოდა. მეშინოდა არ გამიცოციალისტოს მეთქინ. ახლა არი და რის წიგნები, რას ამბობ! სულ მუდამ ჩხუბი აქვთ ამაზე იმას და მის დას, ჩემს აგრაფენას... აგრაფენა ხომ იცი რა ქალიც დადგა...

პაპ. ო, ანგელოზი ბოვშია სწორეთ...

კეკ. ჰო და ახლა ჩემი ადიკო დილაზე რომ წამოდგება, მაშინვე საბანაოთ მიდის. მერე მოვა და სულ რაღაცა მალაყებს აკეთებს, მკლავებს ატრიალებს, ბიჭებთან ჭიდაობს. არ გინახავს რა ჩაცმულია?.. დედიშობილათ რომ იტყვიან, სწორეთ ის არის. ხოუცვამს რაცხა ჭრელი პერანგი, სახელოები მოკლე, წამკლავებულია, მკერდი მოღიავებული, თავშიშველი, ვეუბნები: ბიჭო, გაცივდები ან რას გავს ასე სიარული-მეთქინ. ქუდი მაინც დეიხურე, მზე მოგეკიდება, დაგწვავსმეთქინ. შენც არ მომიკვდე! დარბის და დაკვინტრიშობს. ახლა კიდევ იმ კნიაჟნას, უქნარაძის ქალს გადეეკიდა...

პაპ. ოო, კოწიას ქალს, ფაციას?

კეკ. აბა?.. სულ ერთად არიან. ხან ტყეში, ხან ღრეში... რა ვიცი! უფრო კი ჩვენ ციხე-ბურჯთან. იქიდანო, ლამაზი გადმოსახედავიაო.

პაპ. შენ შეხედე ადიკოს!..

კეკ. ვეუბნები: ბიჭო რას გადაკიდებიხარ მაგ კნიაჟნას, რა შენი საქმეა... ან მარტო ახლა ნახე, რა ღმერთი გაგიწყრა... ბოვშობაში თითქის ერთად ხართ შეზრდილი-მეთქინ.

პაპ. მართლა, თითქმის ერთად არ არიან შეზრდილნი?

კეკ. მერე იცი რას მეუბნება?.. დედა, კნიაჟნა გაკეთებულა, დამშვენებულა, მომწონს ძალიანო... ურცხვი გამხდარა, ურცხვი ის საძაგელი ბიჭი.

პაპ. ეს ვერაფერი მითხარი, შენ მომიკვდე... იცი კნიაჟნა რა ახტაჯანაა!..

კეკ. ეჰ, როგორ არ ვიცი. სულ ჩვენსა არ აგდია მთელი მათი ოჯახი?

პაპ. საწყლები, რავა გაღატაკდენ...

კეკ იცი, პაპუნა ჩემო? ჭადი არა აქ სახლში, ჭადი იმსაწყალ კოწიას...

პაპ. რავა არ ვიცი! მაგრამ ისე კი ძალიან იბღინძებიან ისევე...

კეკ. იი, ამპარტავნება და სიამაყე თუ... გოდრით, გოდრით! მოაწევს თუ არა სადილობის დრო, განსაკუთრებით კვირა დღეობით, გევ ხედავთ და თავადი კოწია მისი უკვდავი ჯორით მოადგება ჩვენ ეზოს... მერე, ვითომ

ნასადილევი, მობრძანდება მისი ენერნაც .. მაგრამ სადილზე კი შემოგვისწრებს... აი იქით, აი აქეთ... პირველ ხანებზე ძალიან უარზეა, მაგრამ მერე, ი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ქიქ. კაი დაგემართოს, კაი ამბავია!

პაპ. შენ მომიკვდე, ეს ძალიან საქმე დავმართია... რავდენით გოურიგდათ, ბატონო?

კოწ. (წელში გაიმართება, ქმაყოფილის სახით) ყოველ გამომუშავებულ ფუთზე, ბატონო, ალაგბრივ სამი კაპეიკი უნდა მოგვეცეს..

ქიქ. მერე ბევრია, ბატონო, ეგ მადანი?

კოწია იმე, რას მიბრძანებ, კეკელა?! ბევრი კი არა, ჩემი შვილი და შვილი შვილი ვერ გამოლევს იმდენია. მთავ., ბატონო, უზარ-მაზარი მთა. ხუთი ვერსი სიგრძე აქ და ორი ვერსი განი.

პაპ. მე კი არ ვეყოფილვარ, ბატონო, იმ თქვენ მთაში...

ქიქ. კაი ყოფილა, შენ მომიკვდეს...

კოწ. პეტერე, ორიოდე გროში დამიტოვა ახლა აშრაფიანმა და··· (თითქო ხუმრობაა) ახლა კი მიფრთხილდით, თქვენ-მუტიკებო..., არა, ქალბატონზე არ მოგახსენებ. ეგ თქვენ გაგვიმუტიკეთ, თუარა... თქვენ კი გაჩვენებთ სეირს, ვინ უფრო იქნება შეძლებული...

პაპ. თავდებს, ბატონო, ღმერთი გწყალობთ. იმდენი რამე კი დოუტოვეთია თქვენ წინაპარს... რომ გგონია, ეხლა კი დეიღუპაო, სწორეთ მაშინ გაძოგიზეებათ ან მადანი, ან ტყე, ან რაცხა ჯანდაბა და...

კოწ. აბა, როგორ გგონიათ!.. თუ არ მოვკდი, ახლა კი დოუტოვებ ჩემ ქალს ფაციას კირგ სამემკვიდროს.. ფუღები თუ .. სულ ჩეჩქვეთ. მართლა, ღმერთი არ გოუწყრეს იმ თქვენ ტანგიცა ბიეს ადიკოს.. რაცხ სულ ფაციას დასდევს და...

ქიქ. (სხვე მოგდუშაბა) ეეეჰ, კარგია ერთი, მამა ნუ წაგიწყდება.

კოწ. არა... მე კი არ ვიწუნებ... გლეხია მართალია, მაგრამ ნასწავლია... ამდენი კი მესმის, მხოლოდ... ხელი ფიფს!—თავს გოუტეხს უბედურს ჩემი ფაციი...მოკლავს შენ მომიკვდეს...

ქიქ. რავი გეკადრება, ბატონო...რა ადიკოს საქმეი თქვენი ქალი.. ,ენიაფნაა. ახლა კიდე თუ მართლა ამდენი სამემკვიდროც დარჩა...

კოწ. არ გეხუმრები, შენ ნუ მომიკვდეს კვდე.

პაპ. (ამასობაში მაგნეუდს სინჯავდა) ეს რაღაა, ბატონო კოწია?

პაპ. (სხვეზე სახარუდი გაკვეფინება) ოო, ეგ არის, რაც არის...ეგ, ჩემო ძმაო, ვერცხლის მადანია...

პაპ. უმ .. ვერხლი კი არა..

კოწ. შენ მომიკვდე!.. მაგრამ ვერ გეტყვი სად არის...ეგ მე ადმოვაჩინე—ის კიდე ოხრაა, სადმავი, კაცო··· ვერ წარმოიდგენ რა ფასი ჰქონია.

(გაგრძელება იქნება)

„უ ი ქ ა ა!“

(დასასრული. იხ. „თ. და ც.“ № 15)

„სუდიები“ განუწყვეტლივ არჩევდნენ საქმეებს. მრავალმა მოწმემ მიიღეს ფიცი. წარმოითქვა მრავალი ადვოკატების ლამაზი სიტყვები. ზოგი ციმბირს გიგზავნა, ზოგი კატორგაში. საქმე საქმეზედ ირჩეოდა, მაგრამ კნ. მართას და არტემას საქმე არსად სჩანდა. კნეინა არ სწუხდა, უოუოდ ამ საქმეს ცალკე აუჩქარებლივ გაარჩევენ. მანიცა და მინც კეთილშობილი წრიდან არის მოჩვარი, განსაკუთრებით ყურადღებას მიაქცევენ. ელოდნენ კნეინა და სოსია, მოშიდდა კიდეც, უკვე მესამე საათი იწყებოდა, და საქმე კი არსადა სჩანდა.

— რა ვქნა, ძეწკვებს რად იხსნიან, ფიქრობდა კნეინა. იქნება უნდა შეისვენონ და შემდეგ განსაკუთრებით გაარჩიონ ჩემი საქმე. მაგრამ არა, რაღაც ისე წამოიშალნენ, რომ თითქოს გაათავეს ყველაფერი. აგერ, ადვოკატებიც ეთხოვებიან. ღმერთო ჩემო! ეს რა ამბავია?! ჩემი საქმე ლა?!

— სოსი, ერთი გაიგე რამე.

— ქალბატონო, მე რა ვიცი ვისა ვკითხო. მაბაჩები არ იყო მარშალი და დედაჩემი ნაჩალნიკი, აბა რა ვიცი. თუ მიბრძანებთ, იქიდან მოუვლი, არავის არ გაუშვებ, მანამ არ გაარჩევენ ე ჩვენ საქმეს, ეგ შემიძლიან. გიახლოთ?

— რას მიედ-მოედები, კაცო! ეგ როგორ იქნება?!. ქა, მიდიან!.. ბატონო, სუდო! სად მიბრძანდებით? ჩემი საქმე და?!.

მთელი ზალა მოტრიალდა. ყველა სმენად გადაიქცა. პროკურორი და სუდიები დაიკქარდნენ იმ მხარეს, სადღანაც ხმა იყო.

— წინ წამოდექით, რომელი ბძანდებიან? მიმართა მთარგმნელმა: რომელ საქმეზე ბძანებთ?

კნეინა გიეშურა წინ, სოსიაც თან გაჰყვა: რა ვიცი, იქნება ჩხუბი ჩავარდეს, და ვაი იმის ბრალი, ვინც ჩემ კნეინას აწყენინებს, ფიქრობდა ზორაბ, ლონიერი სოსიი და თან მხრეს ისწორებდა. კნეინა ცოტა აენთო. კაცები გაისწორა.

— როგორ თუ რომელი საქმე?!. უწყებეს მიგზავნით და ახლა მეკითხებით, რომელი საქმეო?!.

— გვიბოძეთ უწყება.

კნეინამ ქართული კაბის ჯიბიდან გამოიღო უწყება და გადასცა ხანში შესულს უფროს მსაჯულს.

ამ უკანასკნელმა გაიკეთა სათვალეები, გადაავლო თვალი უწყებას, აქეთ-იქით ამბანაგებს და პროკურორს რაღაც ჩაუღიმა და უწყება თავის კნეინად დაუბრუნა მთარგმნელს ბრძანებით. „წაუკითხეთ და აუხსენით კნეინას“.

— კნეინავ, თქვენ აქ რად მობრძანებულხართ? თქვენ ამ უწყებით დაბარებული ხართ ერთი თვის შემდეგ ქო-ლოს „მირთოვი სუდში“, წაიკითხავდით მაინც.

— თქვენ ამაწყვილო, რაებს ლაპარაკობთ?! ყარა-ულმა მოიტანა უწყება და თანაც გვითხრა: ს—ში ოკრუნი სუდი მოვიდო. და ამ დანთხეულმა არტეამ უკანასკნელად რომ წაგვი მირთოვი სუდში, ხომ გადაიტანა საქმე „ოკრუნეი სუდში“. მეც უწყება მომიტანეს გუშინ, თანაც მითხრეს „ოკრუნი სუდიც“ მოვიდო. რაღა წაკითხვა მინდოდა.

— დიახ კნეინავ, საქმე კი იყო გადატანილი „ოკრუნეი სუდში“, მაგრამ „ოკრუნის სუდმა“ დაადგინა ისეთ დაუბრუნდეს ქო-ლოს „მირთოვი სუდს“ ახლად გასარჩევად და აი ეს უწყებაც ქო-ლოდან არის გამოგზავნილი, წაიკითხავდით.

— კიდევ! წაიკითხავდით. მამა გიცხონდათ თავი დამანებეთ. ან მე თქვენ რას გულაპარაკებთი, ვიდაც პერგვოჩიეს... ბატონო, სუდო! გთხოვთ გაარჩიოთ ჩემი საქმე. კაბეჩები ძლივს ვიშოვე, მეორედ ველარ ამოვალ, აი კაცსაც ჰკითხეთ. რამოდენა ირბინა ამ საქმიანობის დროს, მინამ საქონელი იშოვა.

— დიახ, ბატონო, ყველაფა ეხლა საქმეშია, დაიწყო სოსიამ: ძლივს ვიქრავე.

— ბატონო თავმჯდომარე, გთხოვთ შესწყვიტოთ ბაასი და გაარჩიოთ ჩემი საქმე. მე ნებას ვერ მოგცემთ.

— ვა, ვა! რა ყოფილა, გაისმა ზალაში.

— Передайте княгинѣ, что засѣданіе закрыто, სოქვა თავმჯდომარემ და გასწია კარებისაკენ. დანარჩენებიც მას აედევნენ, დარბაზიც წამოიშალა და ყველანი წყიდე-წამოვიდნენ.

კნეინა ავიდა ესტრადაზე და შეიხედა ოთახში, სადაც შევიდნენ „სუდები“, იქაც ალარავინ იყო, გამ-ბრუნდა და გადაეხედა ეარიელს დიდს ზალას, სადაც მარტო პირ-დაღებული სოსიაღა იდგა...

— ვიშ! ქაღ?!. წარმოსთქვა კნეინამ და გიეშურა თავის სოსიათი კარებისაკენ.

ილო

სახალხო თეატრის ისტორია

(მასალები)

(გაგრძელება. იხ. „თ. და ც.“ № 15)

1901 წლიდან სექტიამ უფრო ფართო ხასიათი მიიღო, მისი კრებები შედგა ავგუსტის ავდიტორიაში ამბრეზოდან და ეგოელ სგენის მეფეგარეს, რომელიც წინად გინაბარებული იყო, შემდეგ მიეცა, მოსაწყობად მიელი ეარწევნებში. წინანდელი სექციის ანწევნები უფრო შინაურულად და ერთმანეთის ნაცნობობით ხდებოდა. ვერ შეიგებინდნენ ამ ეხარს, რომ სუდასნენსაც შეეძლოთ სექციის წევრობა, რომ თავდაბრეველად ამით ხაუკარეს სიძიერეელი ამ სა-

ხალხო თეატრს. ეს შენიშნა ეკონომიკურ „ეკონომიკა“ თანამშრომელმაც და 1901 წ. 4 თებერვლის ნომერში შანაურ მიმოხილვაში, სადაც, სხვათა შორის, სწერია: „საქართველო მოღვაწე ინტელიგენტებმა დაიაბოლოვონ ხელოსნები და მათთან ერთად აკეთონ საქმე, თვარა ერთის მოსვლით მეორე მიდიოდეს, ეს ვერაფერი თავდებია სახალხო საქმის! რიგიანათ სამსახურისა“ და სხვ.

კაიმრა დრამ და სულოსნებმაც ნელნელა მოიკიდეს ფეხი სექტაიაში. რამდენიმე ხნის შემდეგ ალიბეგის გიორგი მარსიკოვი, სანდრო ბაქრაძე, 1903 წ. ივ. ფურცვლიშვილი, გ. ჯაბაური. ეხლა უფრო მოწესრიგდა საქმე: სულოსნები და ინტელიგენტები დამეგობრდნენ. სექტიას ჰეპვდა ქართველებიან ამორჩეული ხალხი, რომელიც დაფუძნებული ქონდათ ბიდეუთების ეკეთვის მუშაობა. წარმოდგენები უფრო და უფრო გახშირდა. ე�ული დადგენილი წარმოდგენა ავსულის ეფდიტორიაში მეორეგზისა რანის ბაზის თეატრში. მაკედონიან 1902 წ. დიდეს 25 წარმოდგენა, 1903 წ. 38 მეტი, 1904 წ. 22.

ამ ხანებში რეჟისორის მოგალეობის ასრულებდა ბ. ანანიაშვილი, მერე ნიკო გოცირიძე, ბოდოს შაფეს ადგილი.

სექტიის წევრებად ეფენენ: სოსო რომანიშვილი, დიმიტრი ბაქრაძე, ვასო ხახანაშვილი, სვეიმან ჯუღელი და ი. ძნელაშვილი. სტენის მოეგრეთ რიტხვსაც მოკმეტი ქონ ანეტ ქიქოძე, ნანა ჩაკეხეაე ეს ეფენენ ანდრანიკაშვილი, კეტოტაკენ: ბერ. ანანშვილი, მიტრო ბაქრაძე, შაშა ინაშვილი და სხვ.

1905 ეს 1906 წ. წარმოდგენები შეჩერდა, ეიშვილოთ ფ ეიმრთეობდა, ისე რომ ამ ორი წლის განმავლობაში სულ ეკიმრთა 11 წარმოდგენა.

სექტიის არნეუნებიც ბოდოს და ბოდოს ეფდინ ხდებოდა, რადგანაც კრებების მოწვევა შეუძლებელი შეიქნა ამ ისეგ ძველი სექტიის დარბაზ ძალაში.

დიდეს 1907 წ. სახალხო უნივერსიტეტმა თავის თეატრალურ სექტიაში მიიწვიეს:

მარიამ ფეფურია, სოფია რომანიშვილი, ვასო ფურცვლიშვილი, შაშა თუშეშელაშვილი, ეიორეი ჯაბაური, სვეიმან ჯუღელი და ვასო რაგვეიშვილი. ამ დღიდან დაკრეფა მაო „სახალხო უნივერსიტეტთან არსებული თეატრალური სექტიაა“, ძველ სექტიაში დარჩნენ: კოტე ხახანაფი, ნიკო გოცირიძე, ბესეფიძე, ვასო ხახანაფი და მიტრო ბაქრაძე.

რადგანაც ჯერ ზეფიდანშეფიდების ხასალი მზაო არ ეიო, რომელიც უნივერსიტეტის სექტიის ეფდა ეფოქმენდა, წარმოდგენების მართვა შეეფერდა.

და იმ ძველმა სექტიამ კი 7 წარმოდგენა გამართა ავსულის ეფდიტორიაში.

სპეციალ ტარიფშეფიდიე ეფდილობდა, როგორმე ერთის ძალით ეფოქმენდა ამ ორად ეკეთოფდ სექტიაა. მართლაც ასე მიხედა: ნიკო გოცირიძე უნივერსიტეტის სექტიაეთ რეჟისორად მიიწვიეს, სპეციალ ტარიფშეფიდე სექტიის წევრად, ეიოსეი ბესეფიძემ სულ თავი დასეფა, კოტე ხახანაფს და ვასო ხახანაფს ალარ სურდათ მუშაობა და თანანაფზეფ უარი განაცხადეს.

გ. ჯაბაური

ფურცელი ამბავი

თბ. დრ. ეაზ. ბაბაიოვამ მარტის 23 კრება მოაზდინა. იქონია თათბირი მაზიარობა წინადადების შესახებ. შეიწყნარა მათი მოთხოვნილება და დადგენა: მომავალ სეზონის მოწყობა დაევალოს მსახიობთა მიერ არჩეულ ზემი დასახელებულ სამ პირს

მოსკოვში თებერვლის 13 ეკეფ ბეიხნა თეატრები და შეეფდენ მეშაობას, **სიმპერატორო** თეატრები ამ ეკამდ ეკეფ სახელმწიფო თეატრებად იწოდებ ან და მათ ხელმძღვანელობას წინანდელი დირექციაა კი ეოა, მსახიობთა კოოპერაციის მიერ არჩეული კომისარი ტი ეწეეკ. ეემთავრეს კომისარ ალმოსკოვის ყველა თეატრებისა დანიშნეილია ჩვენ! სასახელო მამეფლიშვილი ალ. სუბაოთაშვილი, სოფაკრო დასის ხელმძღვანეფოდ-კი განთქმეული ტენორი სობინოვი.

ვ. ბუნიასი მაფლობის ფლე საბოლოოთ გადაწყდა, რომ ეკ. თბილისში უნდა შე დგეს შაბათს, 29 აპრილს სახელმწიფო თეატრში (წინანდელ სახსახინო) ფალი და საღამოთი. საიუბილეო კომიტეტი დიდიხანია საამხდისს შ ეუდგა და იმედ-კი აქეს ღირსეულის გამოჩინებით მოაწყოს ზეიმი.

ვ. ბუნიასს ს.ეიუბალეიო კომიტეტს განზრახული აქეს ე. ბუნიას თანხის მოგროვება ფართოდ მოაწყოს და ამ ფულიდან დამსახურებულ სახოგადო მოღვაწეს სარეკვრად მი.რთვას ქ. თბილისში ხალკარი.

მსახიობთა კრება 23 მარტს შეადგა ქ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თბილისში. კრებამ ითათბირა ქართულ თეატრის საკითხებზე და დაადგინა უსათუოდ შესდგეს სპროფესიო კავშირი ქართველ მსახიობთა და ამისათვის დაჩქარებით მოწვეულ იქმნეს ყველა ქართველ პროფესიონალი მსახიობი. ამასთანავე გადაწყვიტეს თბ. და სხვა დრ. სახოგადოებათა გამგეობაში ეართველი მსახიობები მეგიდნენ სრულ-უფლებიან წევრებად და სეზონების წარმოება სრულიად გადავიდეს მათ ხელში. ყველა ამ საკითხთა მოსაწესებიგებლათ და გასაძღოლად მსახიობთ აირჩიეს თავის შორის ანდრონიკაშვილი კოწო, დადიანი შალვა, ზალიკაშვილი ვალერიან.

◆ **პირველი მაისობა.** მუშათა საერთა შორისო დღესასწაული. წელს ჩვენშიც გაიმართება აპრილის 18. ძლივს ჩვენნ და რუსეთში მუშა ხალხს აშკარად შეიძლება ეს დღე შესაფერის ზეიმით იდღესასწაულოს. როგორც რუსეთში ისევე ჩვენში დიდი მზადება.

„თეატრი და ცხოვრების“ ფონდის სასარგებლოდ! ამხანაგებო! გთხოვთ მიიღოთ ჩემგან მცირედი დახმარება ჟურნალ თეატრი და ცხოვრების ფონდისათვის. მედგრად დავიცვათ რუსეთის რესპუბლიკა და ტერიტორიალური ავტონომია საქართველოსი. დემოკრატიულ ფორმებში მოკაზმული (ვგზავნი 20 მან.) აქ. მ. არაჯევანიძე

◆ ს. მერკვილაძისაგან—10 მან.,

◆ შაქრო ბერიშვილისგან—3 მან.

შემიძენრეველთ მადლობას ვუძღვნი. რედ.

რედაქტორ-გამომცემელი იოსებ იმედაშვილი.

საჭიროა „სორაპანის“ სტამბაში გამოცდილი

ასოთ აწყობები

კარგ ოსტატს მიეცემა ჯილდოთ

100—120 მანეთი თვეში

„თეატრი და ცხოვრება“

ორი პრემიით წელიწადში ღირს 8 მ., ნახევარი წლით 4 მ. 50 კ. ხელის მოწერა მიიღება თბილისში „სორაპანის“ სტამბის კანტორაში მადათოვის კუნ. № 1, ფოსტით: Тифлис, ред. „Театри да Цховреба“—Іос. Имедашвили.

ᲘᲛᲔᲓᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲝᲙᲚᲔ ᲮᲐᲜᲨᲘ ᲒᲐᲛᲝᲪᲐ

ᲨᲔᲪᲐᲠᲚᲘᲢᲧᲕᲘᲡᲐᲚᲘ ᲞᲝᲞᲣᲚᲐᲠᲣᲚᲘ ᲞᲝᲠᲜᲘ

შედგენ. **ᲘᲝᲡᲔᲑ ᲘᲛᲔᲓᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ** მიერ, მეორედ შევსებულ-შესწორებული. მოვარაყებული ყდით, ხელის მოწერით ღირს 2 მ. 50 კ. გაწერვა კიდევ შეიძლება: Тифлисъ. ред. „Театри да Цховреба“—Іос Имедашвили.

საქართველოს სოციალდემოკრატიულ პარტიის (ავტონომისტთა) გაზეთი

„ხალხის თავისუფლება“

„(ხალხის ერთობის გაგრძელება)“

ივანე გომბარილი მსჯელობედ და მუდმივ მოსაწყდეულობით, პარტიულ მუშაკთ თანამშრომლობით და **იოსებ იმედაშვილის** რედაქტორობით. გაზეთი ყველ ხნობით გამოვა კვირაში ორ-ჯერ: **ორშაბათობით** და **სუთშაბათობით** გაზეთის მთავარი მიზანია ავტონომიტტების გაერთიანება, ერთობის განმტკიცება და საქართველოს ტერიტორიალურ ავტონომიის პოპულარიზაცია ხალხში.

გაზეთის ფასი: წლის ბოლომდე 5 მან., თითო ნომერი-5 კ. ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში „სორაპანის“ სტამბის კანტორაში (მადათოვის კუნძული, № 1) ფოსტით: Тифлисъ ред. „Халхис Тависуфлэба“—Іос. Имедашвили (мадато. ост. № 1).

რედაქტორ გამომცემელი **იოსებ იმედაშვილი.**

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲙᲚᲣᲑᲘ

ᲙᲕᲘᲠᲘᲡ ᲞᲠᲝᲒ. აპრილის 16-23

ᲙᲕᲘᲠᲐ — რუსული წარმოდგენა. ბილეთები 50-30 კ.

ᲝᲠᲨᲐᲑᲐᲗᲘ — ოპერეტა. ბილეთები: 1 მ.-50

ᲡᲐᲛᲨᲐᲑᲐᲗᲘ — საოჯახო საღამო

ᲝᲗᲮᲨᲐᲑ. — სინემატოგრაფი. სიმეგ, ორკ.

ᲮᲣᲗᲨᲐᲑ. — ქართ. წარმ. ბილეთები 50-30 კაპ.

ᲞᲐᲠᲐᲡᲙ. — ოპერეტა. ბილეთები: 1 მ.-30 კ.-დე

ᲨᲐᲑ. — საოჯახო საღამო

ᲙᲕᲘᲠᲐ — რუსული წარმ. ბილეთ. 4-30 კ.

ᲓᲐᲮᲐᲕᲨᲘᲡᲘ: კონცერტებისა საღამ. ᲯᲔᲗ. წარმოდგენისა და სინემატოგრ. საღ. $8^1/_2$ საშუალ. ფასი მანდილოსნ. 50 კ. მამაკაც. 1 მ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დროებითი მთავრობის დადგენილების თანახმად გამოშვებულია

თავისუფლების სესხი

1917 წლისა

ამ სესხის ობლიგაციების ღირებულებაა 50, 100, 500, 1000, 5000, 10,000 და 25,000 მან. წლიურად შემოაქვთ 5 პროც., რაიც წელიწადში ორჯელ იძლევა, ერთი 16 მარტს, მეორე 16 ენკენისთვეს.

სესხი გამოშვებული იქნება 5 წ. მისი ობლიგაციების გამოცემა მოხდება ყოველ წელს, 1922 წლიდან დაწყებული.

სესხზე ხელის მოწერა დაიწყება 6 აპრ.-დან და გასტანს 31 მაისამდე 1917 წ.

სახელმწიფო ბანკების კანტორებსა და განყოფილებებში,
მუდმივ და საველე ხაზინებში,
სახელმწიფო შემნახველ კასებში.
წვრილი კრედიტის დაწესებულებებში,
კერძო კომერციულ ბანკებში,
ქალაქის საზოგადო ბანკებში და წვრილ საურთიერთო კრედიტის საზოგადოებაში და იმ საერობო სამმართველოებში, რომელთა შესახებ ცალკე იქნება განცხადება.

ხელმოსაწერი ფასებია

85 მან. 100 მან,

რომელთაც დაერთობათ ამ წლის მარტ. 16 პროცენტები.

ობლიგაციის ღირებულობა—ფასი, ერთ დროულად უნდა აქმნეს გადახდილი. იმ კვიტანციების (სანამ ნასყიდი ობლიგაციები ჩაჰბარდება მყიდველს) და აგრეთვე ობლიგაციის საშუალებით შეიძლება სესხის აღება. ამ შემთხვევაში, კვიტანციები ან ობლიგაციები უნდ წარედგინოს იმ სახელმწიფო ბანკში და ხაზინაში, სადაც ასეთი ოპერაციები—(სესხი) სწარმოებს, და მიეცემა ობლიგაციის ღირებულობის 75%, წლიური 5¾% შეღავათიანი პროცენტით, რომელიც, ესე იგი, სესხის აღება, განთავისუფლებულ იქმნება ყოველგვარ სახელმწიფო გადასახადებისაგან, რაიც საზოგადოთ შემოღებულია მიმდინარე ანგარიშით და თამასუქით—ვადიან სესხისა.

აღებულ სესხის განაღდება შეიძლება აგრეთვე 5% სავალდებულო სახელმწიფო ქაღალდების წარდგენით წლიურ 5% გამოკლებით.

შეძენილი ობლიგაციები მიიღება შესანახად სახელმწიფო ბანკში და ხაზინაში, უფასოდ: სამაგიერო დოკუმენტი, რომელიც მიეცემა ობლიგაციის პატრონს, სადერბო გადასახადისაგან განთავისუფლებულია. (8—651—2)